

เมื่อสองมหาอำนาจตะแบกรงเศรษฐกิจ ... ธุรกิจส่งออกของไทยต้องคาด Safety Belt

โดย ดร.รักษ วรรกิจโกดาทร

กรรมการผู้จัดการ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

สถานการณ์ในเวทีโลกยังเป็นประเด็นท้าทายธุรกิจส่งออกอยู่เสมอ โดยในช่วงหลายปีก่อนหน้านี้ ประเด็นความขัดแย้งระหว่างสองขั้วมหาอำนาจโลกอย่างสหรัฐฯ และจีนในเกือบทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้า เทคโนโลยี ความมั่นคง รวมไปถึงประเด็นการเมืองระหว่างประเทศ ถือเป็นเรื่องทั่วโลกต้องติดตามอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาปัจจัยต่างๆ รอบด้าน พบว่าโอกาสที่ทั้งสองประเทศจะยกระดับมาตรการตอบโต้ที่รุนแรงขึ้นจนถึงขั้นเปิดฉากสงครามการค้ารอบใหม่คงเป็นไปได้ยาก เพราะในปีที่สหรัฐฯ และจีนต่างเผชิญโจทย์ใหญ่ที่ทำลายในประเทศ โดยสหรัฐฯ อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการดำเนินนโยบายถอนคันเร่งมาตรการทางการเงินที่ต้องระมัดระวังไม่ให้กระทบต่อเศรษฐกิจที่กำลังฟื้นตัว ขณะที่จีนก็เผชิญภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวท่ามกลางความเสี่ยงในการบริหารจัดการผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลเพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ การดำเนินนโยบายต่างๆ ของทั้งสหรัฐฯ และจีนจะสร้างแรงกระเพื่อมเป็นวงกว้างต่อเศรษฐกิจและการเงินโลก ซึ่งภาคธุรกิจไทยต้องเตรียมตั้งรับกับผลกระทบในมิติต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ดังนี้

สหรัฐฯ ... ถอนคันเร่งเพื่อรับมือกับเงินเฟ้อท่ามกลางเศรษฐกิจที่เติบโตแข็งแกร่ง

สหรัฐฯ เปิดศักราชปี 2565 ด้วยการจุดกระแสความกังวลไปทั่วโลกหลังธนาคารกลางสหรัฐฯ (FED) ส่งสัญญาณลดการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านนโยบายทางการเงินที่อาจทำให้เกิด **วัฏจักรอัตราดอกเบี้ยขาขึ้นรอบใหม่ที่เร็วและแรงกว่าคาด (The New Rate-hike Cycle)** โดย FED มีแนวโน้มที่จะปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ย 4-7 ครั้งในปีที่ ซึ่งมากกว่าที่ตลาดคาดไว้เดิม เพื่อรับมือกับภาวะเงินเฟ้อที่ล่าช้าและระดับสูงสุดในรอบ 40 ปีที่ 7.5% ในเดือน ม.ค. 2565 หลัง FED ระบุว่ายังมีช่องว่างอีกมากสำหรับการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ที่ระดับ 0-0.25% ขณะที่การฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ และตลาดแรงงานมีความแข็งแกร่งเพียงพอรองรับแรงกระแทกจากการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ย นอกจากนี้ FED ยังระบุถึงความเป็นไปได้ที่อาจมีการลดสภาพคล่องในระบบด้วยการขายสินทรัพย์ทางการเงินที่ FED ถือครองไว้จากการทำ QE ภายในปีนี้ ซึ่งเร็วกว่าที่คาดกันไว้ โดยหากเกิดขึ้นจริงก็จะยิ่งกดดันให้สภาพคล่องในระบบลดลงเร็วขึ้นและทำให้ทั่วโลกเผชิญวัฏจักรอัตราดอกเบี้ยขาขึ้นที่เร็วและแรงขึ้น ทั้งนี้ สถานการณ์ดังกล่าวจะสร้างแรงกดดันต่อต้นทุนการกู้ยืมของเอกชนให้ปรับขึ้นตามอัตราดอกเบี้ย ขณะที่ทิศทางอัตราแลกเปลี่ยนจะผันผวนมากขึ้น เนื่องจากจะเกิดการไหลออกของเงินทุนจากตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market) เข้าสู่สหรัฐฯ มากขึ้น

จีน ... ใส่เกียร์ต่ำ เบาเครื่องเศรษฐกิจ เพื่อรับมือ COVID-19

ในปี 2565 เศรษฐกิจจีนมีแนวโน้มถูกบั่นทอนจากการควบคุมการระบาดของ COVID-19 ที่เข้มงวด ภายใต้ นโยบาย Zero COVID-19 ซึ่งเป็นนโยบายที่มีเป้าหมายลดจำนวนผู้ติดเชื้อให้เหลือศูนย์ โดยรัฐบาลจีนดำเนินมาตรการที่เข้มงวดด้วยการปิดเมืองทันทีในพื้นที่ที่ตรวจพบการแพร่ระบาด รวมถึงจำกัดการเดินทางข้ามพื้นที่และจำกัดการออกจากเคหะสถานอย่างเข้มงวด ซึ่งส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่และเป็นความเสี่ยงที่

ต้องจับตามองอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะหากพบการติดเชื้อในเมืองท่าหรือศูนย์กลางการขนส่ง ไปจนถึงเมืองสำคัญ ในภาคการผลิต ก็จะมีส่งผลกระทบต่อ Supply Chain การผลิตและการขนส่งเป็นวงกว้าง ทั้งนี้ การแพร่ระบาดของระลอกใหม่ของ COVID-19 สายพันธุ์ Omicron ซึ่งสามารถแพร่กระจายได้เร็วขึ้น ประกอบกับข้อจำกัดด้านสาธารณสุขของจีนที่ไม่เพียงพอรองรับผู้ป่วยหนัก (ICU) หากการติดเชื้อขยายวงกว้าง ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้จีนยังคงดำเนินนโยบาย Zero COVID-19 ต่อเนื่องในปี 2565 แม้ต้องแลกด้วยความเสี่ยงในการบั่นทอนการเติบโตของเศรษฐกิจก็ตาม

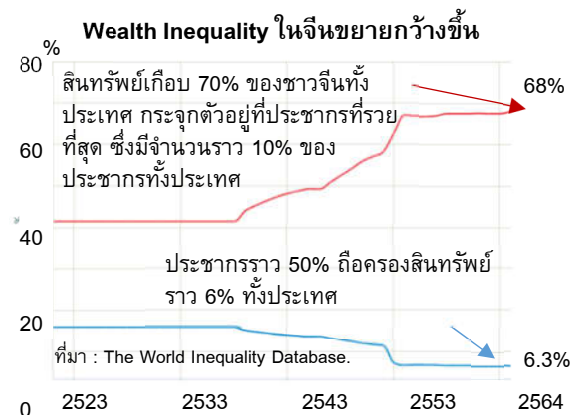
จีน ... เปลี่ยนเลน ลดความเร็ว เพื่อความยั่งยืนในอนาคต

การพัฒนาจีนยุคใหม่อย่างยั่งยืน (The Next Chapter of China Sustainability) เกิดขึ้นบนความเสี่ยงที่ภาวะเศรษฐกิจอาจชะลอตัว โดยปัจจุบันรัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบาย Common Prosperity หรือความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน โดยหนึ่งในมาตรการสำคัญ คือ การควบคุมและจัดระเบียบภาคธุรกิจ ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลจีนได้เริ่มเข้ามาควบคุมภาคธุรกิจที่ส่งผลต่อความมั่นคงของสังคม อาทิ ธุรกิจสอนพิเศษ ธุรกิจเกม และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ โดยเฉพาะภาคอสังหาริมทรัพย์ (สัดส่วนราว 14.5% ของ GDP จีน) ที่รัฐบาลจีนเข้ามาดูแลควบคุมการปล่อยสินเชื่อในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์อย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการเก็งกำไรและช่วยควบคุมราคาอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มชนชั้นกลางสามารถเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยได้ง่ายขึ้น ล่าสุดจีนเตรียมนำร่องเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเมืองใหญ่บางแห่ง เพื่อลดการเก็งกำไร นอกจากนี้ ยังต้องจับตามาตรการควบคุมธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ธุรกิจเหมืองถ่านหิน ซึ่งมีแนวโน้มที่รัฐบาลจีนจะกลับมาควบคุมการผลิตถ่านหินอีกครั้งเมื่อสถานการณ์เศรษฐกิจเอื้ออำนวยเพื่อเดินตามแผนการพัฒนายั่งยืน ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2603 หลังจากที่อยู่ในช่วงปลายปี 2564 รัฐบาลจีนได้ผ่อนคลายนโยบายเพิ่มกำลังการผลิตถ่านหินชั่วคราวเพื่อบรรเทาปัญหาขาดแคลนพลังงาน (ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงหลักที่ใช้ผลิตไฟฟ้าในจีน)

ทั้งนี้ แม้ว่ารัฐบาลจีนยังไม่มีเปิดเผย Blueprint สำหรับแผนพัฒนาภายใต้นโยบาย Common Prosperity แต่ที่ผ่านมา ธุรกิจด้านเทคโนโลยีแพลตฟอร์มเป็นกลุ่มที่รัฐบาลดำเนินมาตรการควบคุมและจัดระเบียบอย่างจริงจัง อาทิ บริษัทในกลุ่ม Fintech เพื่อลดการผูกขาดและควบคุมการนำข้อมูลผู้บริโภคไปใช้ และมีการสั่งปรับบริษัทเทคโนโลยีหลายรายไม่ว่าจะเป็น Alibaba, Tencent และ Baidu จากการละเมิดกฎหมายต่อต้านการผูกขาดตลาด

กระจาย “ความมั่งคั่ง” หลังหลุดพ้น “ความยากจน”

“Common Prosperity” เป็นแนวนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจีนยุคใหม่ที่เน้นให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการลดความเหลื่อมล้ำและการผูกขาดทางเศรษฐกิจ ตลอดจนให้ความสำคัญมากขึ้นกับคุณภาพชีวิตของชาวจีน ซึ่งเป็นการสานต่อบทใหม่ในการพัฒนาจีนอย่างยั่งยืนของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง หลังประกาศความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายจัดความยากจนด้วยการทำให้ชาวจีนราว 100 ล้านคนมีรายได้ก้าวข้ามเส้นความยากจน (Poverty Line) เมื่อปี 2563

ธุรกิจส่งออกไทย ... ต้องคาด Safety Belt ลดแรงกระแทกที่อาจเกิดขึ้น

- **Safety Belt ลดแรงกระแทกจากต้นทุนการเงินที่สูงขึ้น** ภาคธุรกิจควรเตรียมรับมือแต่เนิ่นๆ กับต้นทุนของการระดมทุนและการกู้ยืมในช่วงขาขึ้น ด้วยการวางแผนทางการเงินและเร่งระดมทุน โดยบริษัทขนาดใหญ่สามารถใช้ช่องทางการออกหุ้นกู้เพื่อล็อกต้นทุนในจังหวะที่อัตราดอกเบี้ยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สำหรับ SMEs ยังต้องระมัดระวังสภาพคล่องของธุรกิจที่มีแนวโน้มตั้งตัวและทิศทางดอกเบี้ยที่กำลังเข้าสู่ช่วงขาขึ้น โดยผู้ประกอบการควรเตรียมหาเงินทุนสำรอง โดยเฉพาะสินเชื่อโครงการสนับสนุน SMEs ของภาครัฐที่มักมีเงื่อนไขที่ผ่อนปรน เนื่องจากในระยะต่อจากนี้ ธนาคารกลางของประเทศต่างๆ รวมถึงไทยจำเป็นต้องทยอยปรับนโยบายอัตราดอกเบี้ยในทิศทางขาขึ้นอีกครั้ง เพื่อบรรเทาภาวะเงินทุนไหลออกไปหาผลตอบแทนที่สูงกว่าในตลาดเงินและตลาดทุนโลก
- **Safety Belt เพิ่มความมั่นใจเมื่อต้องผ่านช่วงค่าเงินผันผวน** ภาคธุรกิจควรมีการวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า อาทิ การทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (FX Forward) และการซื้อสิทธิในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (FX Options) เพื่อลดความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน แม้ในระยะกลางความต่างของอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวจะทำให้เงินบาทมีแนวโน้มอ่อนค่า ซึ่งอาจส่งผลดีต่อธุรกิจส่งออกบางส่วน แต่ในระยะสั้น ค่าเงินบาทเทียบกับดอลลาร์สหรัฐยังมีแนวโน้มผันผวนรุนแรงตามภาวะการเคลื่อนย้ายเงินทุนเข้าออก และการฟื้นตัวของการท่องเที่ยวไทย นอกจากนี้ อัตราดอกเบี้ยขาขึ้นยังกดดันการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะประเทศตลาดเกิดใหม่ ซึ่งอาจกระทบต่อความต้องการนำเข้าสินค้าจากไทย จึงเป็นประเด็นที่ควรติดตามอย่างใกล้ชิดเพื่อเตรียมพร้อมรับมือ
- **Safety Belt ลดการบาดเจ็บหากตกหลุมเศรษฐกิจจีน**
 - **ระยะสั้น** : มาตรการ Zero COVID-19 อาจเพิ่มความเสี่ยงซ้ำเติมปัญหา Supply Chain Disruption จากการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์และขาดแคลนชิป ผู้ส่งออกไทยที่ค้าขายกับจีนจึงควรติดตามสถานการณ์ COVID-19 ในจีนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากอาจเป็นอุปสรรคต่อการขนส่งและกระจายสินค้าไทยในจีน รวมถึงความเสี่ยงที่สินค้าจะได้รับความเสียหายจากความล่าช้าในการขนส่งและกระจายสินค้า โดยเฉพาะผักและผลไม้ ซึ่งเน่าเสียได้ง่าย ผู้ส่งออกไทยจึงควรเตรียมแผนการขนส่งสำรองหากเส้นทางขนส่งเดิมได้รับผลกระทบจากมาตรการปิดเมือง นอกจากนี้ ยังควรเผื่อเวลาสำหรับการขนส่งสินค้าที่อาจล่าช้าเนื่องจากปัจจุบันท่าเรือหลายแห่งในจีนมีการตรวจปล่อยสินค้าและขนถ่ายสินค้าล่าช้ากว่าเดิม จากข้อจำกัดด้านสาธารณสุขที่เข้มงวด เช่น การกักตัวพนักงาน และการตรวจเชื้อเชิงรุก
 - **ระยะยาว** : เศรษฐกิจจีนมีความเสี่ยงที่จะชะลอตัวจากผลกระทบของมาตรการจัดระเบียบธุรกิจภายใต้นโยบาย Common Prosperity ล่าสุด IMF คาดว่าเศรษฐกิจจีนในปี 2565 จะขยายตัว 4.8% ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดในรอบ 30 ปี การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีนจะสร้างแรงกดดันต่อธุรกิจส่งออกของไทยที่พึ่งพาจีนเป็นตลาดหลัก ขณะที่กำลังซื้อของผู้บริโภคจีนบางส่วนมีแนวโน้มลดลง หากมีการเดินหน้าจัดระเบียบตลาดอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากเป็นหนึ่งในแหล่งลงทุนหลักของผู้บริโภคจีน

ท่ามกลางความผันผวนทางเศรษฐกิจและการเงินที่ต้องเตรียมพร้อมรับมือ EXIM BANK พร้อมเคียงข้างผู้ประกอบการไทยให้ก้าวข้ามความเสี่ยงและผ่านช่วงเวลาที่ทำนายเช่นนี้ไปได้ ด้วยบริการที่ครอบคลุมครบทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นการเติมทุน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำไปเสริมสภาพคล่องพลิกฟื้นธุรกิจ จากวิกฤต COVID-19 ตลอดจนเร่งลงทุนในเครื่องจักร ซอฟต์แวร์ เทคโนโลยี เพื่อยกระดับธุรกิจให้พร้อมรับโอกาส จากเทรนด์โลกยุคใหม่ พร้อมกับการเติมความรู้ ด้วยการบ่มเพาะผู้ประกอบการทุกระดับตั้งแต่เริ่มต้นส่งออก จนถึงมืออาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มต้นทำธุรกิจและการตลาดสมัยใหม่ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภคยุค Next Normal ไปจนถึง Business Matching ทั้งแบบออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อแสวงหาโอกาสจากตลาดใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยกระจาย ความเสี่ยงจากการชะลอตัวของตลาดเดิมอย่างจีน รวมถึงการปิดความเสี่ยง ด้วยเครื่องมือป้องกันความเสี่ยงจาก อัตราแลกเปลี่ยน เช่น Forward Contract ตลอดจนบริการประกันการส่งออกกรณีที่ผู้ซื้อไม่ชำระค่าสินค้า EXIM BANK พร้อมคุ้มครองความเสี่ยงเพื่อรับมือกับความผันผวนของตลาดการเงินโลกและเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่มีความเสี่ยง ว่าจะชะลอการขยายตัวลง

Disclaimer : ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูล แก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคล นำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด